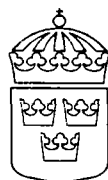


Kulturutskottets yttrande

1989/90:KrU8y

1991 års skattereform



1989/90
KrU8y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 24 april 1990 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över propositionerna 1989/90:110 om reformerad inkomst- och företagsbeskattning samt 1989/90:111 om reformerad mervärdeskatt m.m. jämte motioner i de delar som rör kulturutskottets verksamhetsområde. Yttrandet från kulturutskottet bör främst avse följande delar av propositionerna, nämligen i proposition 110 Avslutande synpunkter, såvitt avser folkrörelserna (s. 641), och i proposition 111 Radio- och televisionsverksamhet (s. 94—95), Kommunikationer (s. 97—98), Kultur och nöjen (s. 101 ff) samt lotterier och vadhållning m.m. (s. 120).

Ärendets beredning

I ärendet har kulturutskottet uppvaktats av Föreningen Stockholms auktoriserade guider samt Svenska lifanläggningars organisation. Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Sveriges Riksidrottsförbund och Svenska resebranschens riksförbund har tidigare under våren framfört synpunkter på skattereformen.

Skrivelser i ärendet har ingetts till utskottet.

Utskottet

Mervärdeskattefrågor (prop. 111)

Turism. Idrottsrörelsen och andra folkrörelser

Utskottet konstaterar inledningsvis att förslaget i proposition 111 innebär att mervärdeskatten skall vara generell, att undantag från skatteplikten skall förekomma endast i undantagsfall och då vara särskilt motiverade, att reduceringsreglerna skall slopas, att lagen (1968:430)

om mervärdeskatt skall utformas så att vara och tjänst är skattepliktig om inte annat anges (s. 88) *samt att* service och tjänster inte skall beläggas med mervärdeskatt vid export.

Reduceringsreglerna för serverings- och hotelltjänster — innebärande att skatten reducerades till 60 % av den skatt som skulle utgå enligt huvudreglerna — slopades den 1 januari i år.

I ett stort antal motioner framförs krav på en återgång till tidigare regler i angivna hänseende. Kraven framställs i de flesta fall under hänvisning till att turistnäringen kommer att drabbas svårt om reglerna bibehålls, eftersom vår konkurrenskraft mot utlandet försämras. I andra motioner framhålls de ökade kostnaderna för idrottsrörelsen. De här aktuella motionerna är följande, nämligen Sk 53 (m) yrkande 2 delvis, Sk98 (c) yrkande 2, Sk108 (m) yrkande 5, Sk113 (c) yrkande 4, Sk117 (c) yrkande 4, Sk121 (c) yrkande 5, Sk403 (m) yrkande 6, Sk434 (c) yrkande 5, Sk447 (c) yrkande 2, Sk450 (m) yrkande 2, Sk667 (m) yrkande 1, Sk670 (m) yrkande 1, Sk675 (c) yrkande 1 och Sk696 (c) yrkande 1.

Utskottet tar också upp vissa frågor om persontransporter. Skatteplikten skall enligt propositionen omfatta alla typer av persontransporter. Oavsett transportsättet jämföras personbefordran till och från utlandet med export, vilken skall vara undantagen från skatteplikt. Motsvarande gäller förmedling av resor. Regeringens förslag redovisas i avsnittet Kommunikationer (prop. s. 97—98).

Av hänsyn till turism och till idrottsrörelsen bör enligt vissa motioner även inrikes resor undantas från skatteplikt. Motionerna är följande, nämligen Sk53 (m) yrkande 2 delvis, Sk98 (c) yrkande 1, Sk121 (c) yrkande 3, Sk670 (m) yrkande 2 delvis.

Reduceringsreglerna på fastighetsområdet bör bibehållas enligt motion Sk121 (c) yrkande 4 och motion Sk98 (c) yrkande 5. Motionärerna framför detta krav med utgångspunkt i intresset att kostnaderna inte skall öka för idrotts- och andra folkrörelser. Utskottet vill nämna att utifrån andra bedömningar i en rad andra motioner framställs samma eller andra krav rörande mervärdeskatten på fastighetsområdet.

Problemet för den svenska turismen har påtalats vid uppvaktningar inför kulturutskottet. Enligt Föreningen Stockholms auktoriserade guider bör tjänster som auktoriserade guider utför jämföras med export och därigenom undantas från mervärdeskatteplikt. Vidare bör bl.a. lifttransporter undantas från mervärdeskatt — framför allt av konkurrensskäl gentemot utlandet — anser Svenska Liftanläggningars organisation. Detta krav stämmer överens med yrkanden i två motioner, Sk670 (m) yrkande 2 delvis och Sk105 (m).

I anslutning här till bör också redovisas att motionärerna bakom motion Sk675 (c) vill att en utredning skall tillsättas med syfte att i mervärdeskattehänseende jämföras turism/reseliv med övriga exportnäringer (yrkande 2). Om detta yrkande och det i det föregående redovisade yrkandet — yrkande 1 — om hotell- och restaurangtjänster inte bifalls, bör undantag från mervärdeskatt få göras för vissa geografiska områden eller för vissa arrangemang (yrkande 3).

Då det gäller frågorna om återinförande av reducerad mervärdeskatt för i första hand serverings- och hotelltjänster och om undantag från mervärdeskatteplikten för inrikes persontransporter med hänsyn till de ökade kostnaderna för idrottsrörelsen — och andra folkrörelser — vill utskottet framhålla att enligt utskottets mening ett accepterande av de principer, som propositionen bygger på och som i korthet inledningsvis redovisats, innebär att vad motionärerna anför inte utgör tillräckliga skäl att förslagen i propositionen skall frångås eller att lagen om mervärdeskatt eljest skall ändras. De intressen utskottet har att bevaka i vad avser idrottsrörelsen och andra folkrörelser utgör enligt utskottets mening inte något hinder mot att propositionen godtas i här aktuella delar. De problem som kan komma att uppstå för folkrörelserna till följd av den ökade mervärdeskatten får bedömas utifrån ett helhetsperspektiv, där samtliga moment i skattereformen vägs in. Utskottet återkommer i ett särskilt avsnitt till denna fråga, sedan utskottet även yttrat sig över bl.a. motioner som avser frågor vilka behandlas i eller har samband med proposition 110 om reformerad inkomst- och företagsbeskattning.

Utskottet är inte heller berett att med hänsyn till vad som anförts motionsvägen om turismen förorda en ändring av de förslag som innefattas i proposition 111, såvitt avser inrikes resor eller serverings- eller hotelltjänster eller andra tjänster — eller varor — som avser den inrikes turismen. För turistnäringen bör i princip gälla samma villkor som för andra näringar.

Ett genomförande av förslaget i propositionen innebär att resor till och från utlandet befrias från mervärdeskatt. Sådan personbefordran blir således jämställd med export. Utskottet är inte berett att förorda att skatteutskottet härutöver vidgar exportbegreppet med hänsyn till turismens intresse; från turismens synpunkt välmotiverade sådana vidgningar rymmer alltid tekniska avgränsningsproblem. Det är uppenbart att även kontrollsvårigheter av betydelse finns.

Kulturutskottet vill emellertid ställa sig bakom ett uttalande som gjordes av skatteutskottet, då frågan om höjningen av mervärdeskatten för hotell- och restaurangbranschen behandlades hösten 1989 (bet. 1989/90:SkU10). Skatteutskottet anförde att hotell- och restaurangnäringen i skattehänseende bör behandlas som alla andra näringar i landet, att det dock inte kan uteslutas att man inom vissa utsatta turistorter, där prisläget redan i dag är högt, kan få vissa svårigheter att hävda sig i konkurrensen gentemot motsvarande turism utomlands samt att utskottet utgår från att regeringen uppmärksamhet följer utvecklingen i detta hänseende och, om förhållandena så kräver, vidtar de åtgärder av regionalpolitisk art som kan erfordras, utan någon särskild framställning från riksdagens sida. I proposition 1989/90:76 om regionalpolitik för 90-talet erinras om detta uttalande (nämnda prop. s. 113) och anges att statens industriverk skall få i uppdrag att noga följa utvecklingen på vissa orter. Utskottet utgår från att en fortlöpande redovisning kommer att göras till regeringen. Utskottet förutsätter

också att industriverket även i övrigt — i enlighet med sitt allmänna uppdrag — uppmärksammar konsekvenserna för turismen av mervärdeskatteomläggningen.

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att utskottet också avstyrker två motionsyrkanden från den allmänna motionstiden, som inte redovisats i det föregående, nämligen yrkande 2 i motion Sk667 (m) om att mervärdeskatt inte skall införas för turistnäringen och yrkande 3 i motion Sk696 (c) av innehåll att regeringen i skattepropositionerna skulle ta stor hänsyn till turismens utvecklingsmöjligheter.

Kultur och nöjen

Enligt förslaget i proposition 111 skall från skatteplikt enligt lagen om mervärdeskatt undantas försäljning av alster av bildkonst som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo, tillhandahållande av biograf-, teater-, opera- och balettföreställningar samt biblioteks-, arkiv- och museiverksamhet.

Skälen till att dessa undantag från skatteplikten föreslås kan summeras på följande sätt. Av kulturpolitiska och andra skäl kan det vara motiverat att begränsa skatteplikten inom kulturområdet. Subventioneringen av bl.a. stat och kommun medför att många subjekt vid en generell mervärdeskatt skulle redovisa negativa mervärden. Trots att en skattebeläggning således inte skulle medföra nämnvärda ökade intäkter för staten, bör en skattefrihet dock endast omfatta sådana områden där en skattebeläggning kan antas få betydande kulturpolitiska konsekvenser och där inslaget av rent kommersiell nöjes- och underhållningsverksamhet kan bedömas vara marginellt.

Utskottet tillstyrker att, utifrån de sålunda angivna kriterierna, de inledningsvis redovisade undantagen från skatteplikten görs på kulturområdet.

Kulturutskottet anser dock att det av kulturpolitiska skäl — och med beaktande av gränsdragningsproblem gentemot bl.a. teater- och operaföreställningar — också bör göras undantag från skattskyldigheten för konserter. Detta innebär att utskottet tillstyrker motion Sk109 (fp,s) samt motionerna Sk108 (m) yrkande 7, Sk113 (c) yrkande 8, Sk119 (m) och Sk126 (m) yrkande 1, samtliga fyra motioner i motsvarande del.

Utskottet har i skilda sammanhang uttalat sig om vikten av att främja cirkuskonsten i Sverige. Utskottet anser att även cirkusföreställningar bör undantas från mervärdeskatt. Yrkanden härom — i motionerna Sk103 (vpk), Sk108 (m) yrkande 7 delvis, Sk111 (mp) yrkande 3, Sk113 (c) yrkande 8 delvis, Sk116 (fp) Sk119 (m) delvis, Sk123 (s) och Sk126 (m) yrkande 2 — tillstyrks därför.

Enligt förslaget i propositionen kommer det att föreligga skatteplikt för sport- och idrottsevenemang (s. 103). Utskottet godtar förslaget. Skälet härtill är att det inte föreslås någon ändring i fråga om de ideella föreningarnas mervärdeskatterättsliga ställning och detta torde, som också anges i propositionen, mer än väl tillgodose berättigade krav

på skattefrihet för icke-kommersiell verksamhet. Genom skattefrihetens anknytning till den inkomstskattemässiga behandlingen av ideella föreningar undantas i praktiken hela idrottsrörelsen. Som framhålls i propositionen kan det dock finnas anledning att uppmärksamma effekter i övrigt som den föreslagna utvidgningen av skattefriheten kan få för idrottsrörelsen. Utskottet återkommer i enlighet med det tidigare sagda till denna fråga liksom till frågan om inkomstskattereglerna för ideella föreningar.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet i här aktuell del motionerna Sk108 (m) yrkande 7, Sk113 (c) yrkande 8, och Sk119 (m).

I sistnämnda motion framhålls att vissa idrottsgrenar drabbas av regeringens förslag som en följd av att verksamheten bedrivs i privat regi. Detta gäller bl.a. bowlingverksamhet. Utskottet vill i fråga om denna motion tillägga att utgångspunkten för förslagen i propositionen är att all näringsverksamhet så långt möjligt skall behandlas lika.

I vad avser vidgningen i övrigt av skattefriheten till verksamhet som behandlats i avsnittet kultur och nöjen avstyrks motionsyrkandena. Detta gäller följande yrkanden i den mån de inte behandlats i det föregående eller avser radio- och televisionsverksamhet, nämligen Sk108 (m) yrkande 7, Sk113 (c) yrkande 8 och Sk119 (m). I motion Sk113 förordas uttryckligen att danstillställningar och restaurangunderhållning skall undantas från skatteplikt. Som en konsekvens av utskottets ställningstagande i fråga om konsertverksamhet torde i vissa undantagsfall restaurangunderhållning kunna bli befriad från mervärdeskatteplikt.

Utskottet har tillstyrkt regeringens förslag att biografföreställningar skall undantas från skatteplikt. Yrkandet i motion Sk700 (c) — som väckts innan propositionen avlämnades — tillgodoses härigenom.

Utskottet vill här också nämna att i avsnittet Immateriella rättigheter m.m. i proposition 111 (s. 112—114) föreslås att immateriella rättigheter skall omfattas av skatteplikt när det gäller mervärdeskatt. Vissa undantag från skatteplikten föreslås dock inom kulturområdet. Bl.a. undantas med viss begränsning upplåtelse och överlåtelse av rättigheter enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Vidare undantas från skatteplikt en utövande konstnärs framförande av litterärt eller konstnärligt verk samt rättighet i fråga om ljud- eller bildupptagning av sådant framförande.

Utskottet tillstyrker förslagen.

Radio- och televisionsverksamhet

I fråga om radio- och televisionsverksamhet innebär regeringens förslag följande (prop. s. 94). Skatteplikt införs för radio- och televisionsverksamhet. Från skatteplikt undantas dock Sveriges Radio-koncernens verksamhet för produktion och utsändning av radio- och televisionsprogram, i den mån verksamheten finansieras genom TV-avgiften eller statsanslag.

Från skatteplikt undantas också i vissa fall tillhandahållande av radioprogram för synskadade, s.k. radiotidningar.

Med hänsyn till att det i propositionen föreslås en generell skatteplikt för teletjänster (s. 100) förordas att det ovan angivna undantaget för radio- och televisionsverksamhet inte skall omfatta den verksamhet som televerket bedriver för programinsamling och programdistribution.

Motionärerna bakom motion Sk108 (m) vill att ett undantag skall göras även för televerkets verksamhet (yrkande 7 delvis).

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag och avstyrker således motionskravet.

I propositionen görs bedömningen att radio- och televisionsverksamhet som bedrivs med stöd av närradiolagen (1982:459) och lagen (1986:3) om rundradiosändningar av finländska televisionsprogram inte är att anse som yrkesmässig och därmed inte medför skattskyldighet till mervärdeskatt.

I ovannämnda motion, Sk108 (m), godtas inte denna bedömning (yrkande 7 delvis). Motionärerna framhåller att närradioföreningarna drabbas av ökade kostnader om bedömningen godtas.

Utskottet vill i anslutning härtill framhålla att orsaken till att konsekvensen torde bli den angivna är att föreningarna inte får rätt till avdrag för ingående mervärdeskatt, eftersom de inte blir mervärdeskattskyldiga. Utskottet vill också erinra om att de allmänna reglerna i mervärdeskattelagen innebär bl.a. att ingående mervärdeskatt, som inte kan dras av mot utgående skatt, återbetalas av staten.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen. Den konsekvens motionärerna pekar på är inte av den karaktär att den får påverka bedömningen. Utskottet avstyrker således motionen i denna del. Motion Sk701 (c) tillgodoses genom ställningstagandet.

Import av kulturföremål

Motion Sk609 (m,fp) syftar till att mervärdeskatt inte skall utgå vid import av sådana kulturföremål som skulle ha belagts med utförsel förbud om föremålen funnits i landet och ansökan om tillstånd till utförsel gjorts enligt bestämmelserna i kulturminneslagen. Motionärerna menar att befrielse från mervärdeskatt i angivna fall med all sannolikhet skulle leda till ett återinflöde av för vårt kulturarv värdefulla svenska kulturföremål.

Utskottet gör bedömningen att ett genomförande av förslaget från kulturpolitisk synpunkt skulle vara av värde. Samtidigt tvingas utskottet konstatera att skatteutskottet så sent som förra våren i sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:SkU24 avstyrkt ett förslag med samma innehåll som i den nu aktuella motionen. Skatteutskottet framhöll att ett införande av nya undantag från mervärdeskattskyldigheten i enlighet med vad som förespråkades i motionen skulle medföra uppenbara kontrollsvårigheter och dessutom komma i konflikt med de pågående ansträngningarna att bredda basen för mervärdeskatten och göra den generellt tillämpbar. Kulturutskottet medger att dessa argu-

ment har tyngd men vill likväl erinra om att — som redovisats i det föregående — av kulturpolitiska skäl icke obetydliga undantag görs från mervärdeskatteplikten. Utskottet anser också att den i den nu aktuella motionen föreslagna avgränsningen till vissa föremål med stort värde ur kultursynpunkt skulle innebära att skattebortfallet blir begränsat. Utskottet anser att det får ankomma på skatteutskottet att bedöma om det är motiverat att i detta sammanhang ompröva det tidigare ställningstagandet.

Lotterier och vadhållning, m.m.

Utskottet tillstyrker förslagen i proposition 111 att lotterier, däri inräknat vadhållning och andra former av spel, undantas också fortsättningsvis från skatteplikt (prop. s. 120).

Inkomstskattefrågor (prop. 110)

Skatteutskottet har som ovan angetts hemställt att kulturutskottet i fråga om proposition 110 bör yttra sig främst över det avsnitt i propositionen som har rubriken Avslutande synpunkter (s. 641) och som innehåller synpunkter rörande skattereformens effekter för bl.a. folkrörelserna. Kulturutskottet har funnit det lämpligt att i viss utsträckning yttra sig även över konkreta förslag i propositionen och i motioner som avser idrottsrörelsen och andra folkrörelser. Vissa av motionsförslagen har inte direkt samband med skattereformen. Utskottet har emellertid också funnit skäl att uppehålla sig vid innehållet i propositionen såvitt förslagen rör kulturarbetarnas förhållanden. Utskottet tar också upp till behandling yrkanden om avdragsrätt för stöd till kulturaktiviteter och för gåvor till ideellt arbete. Även frågan om realisationsvinst vid försäljning av konst och antikviteter behandlas.

Konstnärlig verksamhet

I utredningarna om ett reformerat skattesystem har en strävan varit att nå en ökad likformighet i behandlingen av skilda slag av inkomster och att så långt möjligt undvika undantag och särbestämmelser. Samma principer präglar regeringens förslag.

En särskild utredning, konstnärsutredningen (U 1989:06), har gjort en översyn av de statliga insatserna för att förbättra konstnärskapets villkor. Utredningen har i december 1989 till chefen för utbildningsdepartementet avgivit en promemoria (Dnr 26/89) med förslag rörande konstnärernas skatter och avgifter. Utredaren anför att de försämringar som skatteutredningarnas förslag — främst (SOU 1989:33) Reformerad inkomstbeskattning, och (SOU 1989:34) Reformerad företagsbeskattning — skulle innebära för konstnärerna inte under överskådlig tid skulle komma att kompenseras genom anslagsökningar på kulturområdet. Skatteutredningsförslagen skulle enligt vad som anförs i konstnärsutredningens promemoria kunna motverka att konstnärerna genom eget konstnärligt arbete klarar sin försörjning.

I proposition 110 har vissa förslag lagts fram som rör beskattningen av konstnärliga yrkesutövare. I flera avseenden skiljer sig propositionsförslagen från de förslag som skatteutredningarna lämnat.

Den i propositionen föreslagna skattereformen innebär att de nuvarande sex olika inkomstslagen slås ihop till tre inkomstslag, nämligen inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet (förvärvsinkomst) och inkomst av kapital. Inkomst av tjänst omfattar nuvarande tjänsteinkomster, men skall också fungera som en uppsamlingspost för inkomster som för närvarande inte beskattas, bl.a. inkomst av hobbybetonad verksamhet. Den nya indelningen i förvärvskällor har betydelse för möjligheterna till förlustavdrag. I princip får underskott i en förvärvskälla kvittas endast mot överskott i samma förvärvskälla. Beskattningen av inkomst av tjänst kommer i princip inte att kunna påverkas av underskott i annan verksamhet. En viss kvittningsmöjlighet mot inkomst av tjänst behålls dock för underskott av litterär, konstnärlig och liknande näringsverksamhet.

Under den allmänna motionstiden år 1990 — således innan regeringen lagt fram sina förslag i proposition 110 — väcktes två motioner, nämligen Sk362 (m) och Sk395 (c), vilka direkt rör beskattningen av konstnärliga yrkesutövare.

I det följande behandlar kulturutskottet i huvudsak sådana frågor i propositionen som tagits upp i dessa två motioner.

Många konstnärliga yrkesutövare har oregelbundna — och låga — inkomster av sin konstnärliga verksamhet. I båda motionerna framhålls att detta inte får leda till att konstnärerna får en oförmånlig beskattning jämfört med andra yrkeskategorier. Motionärerna befarar att om större vinstkrav ställs på konstnärlig verksamhet för att den i skattelagstiftningen skall räknas som näringsverksamhet kommer detta att medföra negativa skatteeffekter för konstnärerna. I båda motionerna tas upp frågan om konstnärliga yrkesutövares avdragsrätt. De anser att konstnärerna bör ha rätt att kvitta underskott i en förvärvskälla mot överskott i en annan. I motion Sk362 framhålls särskilt att konstnärer bör få rätt att göra avdrag för utvecklingskostnader under de senaste tre åren. Vidare framhålls behovet av generösa regler för avdrag för kostnader för bl.a. genomförda studieresor. I motion Sk395 poängteras att det finns problem med rätten till avdrag för kostnader för arbetslokal i bostaden.

Som utskottet redovisat görs visst undantag i propositionen (s. 24, 588 och 654) för konstnärliga yrkesutövare i fråga om den föreslagna bestämmelsen i kommunalskattelagen att underskott i en förvärvskälla i näringsverksamhet inte får kvittas mot överskott i annan förvärvskälla i näringsverksamhet eller i annat inkomstslag. Underskott av aktiv näringsverksamhet avseende litterär, konstnärlig och därmed jämförlig verksamhet får således enligt förslaget i propositionen dras av vid beräkning av inkomst av tjänst. Ett villkor anges vara att den skattskyldige redovisat intäkter av någon betydelse från verksamheten. Härvid skall beaktas även intäkter som hänförs till inkomstslaget tjänst. Bedömningen bör avse en period som omfattas av det aktuella beskattningsåret och de tre föregående beskattningsåren. I propositionen (s.

313) höjs inte kraven på vinst för att en verksamhet skall betraktas som näringsverksamhet. Det framhålls att en sådan höjning av kraven, som föreslagits av inkomstskatteutredningen, bl.a. skulle kunna medföra risk för att seriös näringsverksamhet — kanske framför allt litterär och konstnärlig sådan — felaktigt skulle kunna bli bedömd som hobby i skattehänseende.

Utskottet kan mot bakgrund av det anförda konstatera att förslagen i propositionen inte innebär den försämring för de konstnärliga yrkesutövarna som motionärerna hade befarat mot bakgrund av utredningsförslagen i vad gäller dels möjligheterna att göra avdrag, dels riskerna för att i skattehänseende få verksamheten jämförad med hobbyverksamhet. I motionerna har också framförts vissa önskemål om generösare avdragsrätt för konstnärliga yrkesutövare bl.a. beträffande kostnader för studieresor och arbetsrum i bostaden. Några ändringar i dessa avseenden innebär inte propositionen (s. 363—364). Föredragande statsrådet framhåller att de konstnärliga yrkesutövarna i enlighet med gällande principer naturligtvis har rätt till avdrag för sådana utgifter som skall anses som kostnader för inkomsternas förvärvande. Någon anledning att föreslå lagändringar på grund av den praxis som hittills utvecklats rörande tillämpningen av de aktuella bestämmelserna anser han inte föreligga. Kulturutskottet vill — liksom vid riksmötet 1984/85 (KrU 1984/85:4y) — stryka under vikten av att taxeringsmyndigheterna har god kunskap om arbetsvillkoren för personer som är konstnärligt verksamma.

Kulturutskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen angivit kulturen som ett prioriterat område under perioden 1989/90 — 1991/92 och att det däri ingår att förbättra de konstnärliga yrkesutövarnas villkor. I 1989 års budgetproposition (prop. 1988/89:100 bil. 10 s. 326—329) anfördes bl.a. att framgångsrik kulturpolitik är en omöjlighet utan fullödiga konstnärliga insatser. Att garantera konstnärerna goda arbets- och inkomstmöjligheter angavs därför bli en central fråga under perioden och även utgöra ett starkt skäl för att ge kulturpolitiken hög prioritet. Resultaten av konstnärsutredningens i dagarna avslutade översyn av de statliga insatserna för att förbättra konstnärskapets villkor — redovisade i betänkandet (SOU 1990:39) Konstnärens villkor — avses läggas till grund för förslag till riksdagen i 1991 års budgetproposition. Riksdagen får således tillfälle att vid nästa riksmöte återkomma till frågorna om åtgärder för att förbättra konstnärernas arbetsvillkor.

Mot bakgrund av det anförda anser kulturutskottet att motionerna inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd i här berörda avseenden.

I motionerna har vidare inkomstskatteutredningens förslag om beskattning av stipendier tagits upp. Motionärerna avvisar förslaget. I propositionen (s. 350) anfördes att behandlingen av denna fråga bör anstå till dess att stiftelse- och föreningsskattekommitténs (Fi 1988:03) förslag föreligger. Avsikten anges vara att ett förslag till riksdagen skall läggas i sådan tid att en eventuell lagändring skall kunna träda i kraft samtidigt med övrig lagstiftning i den nu aktuella etappen av skattereformen, dvs. den 1 januari 1991.

Kulturutskottet föreslår att skatteutskottet, med hänvisning till riksdagens kommande behandling av frågan under hösten 1990, avstyrker motionerna i denna del.

Motionärerna har även tagit upp frågan om bevarande av upphovsmannakonto. Enligt propositionen (s. 581) skall upphovsmannakonto finnas kvar. Motionerna är således tillgodosedda, varför skatteutskottet bör avstyrka dem i motsvarande del.

Utskottet vill här slutligen framhålla att — i förhållande till det utredningsförslag som ligger till grund för proposition 111 (s. 101—102) — en betydande begränsning av mervärdeskatteplikten föreslås för konstnärskategorierna. Motionerna avstyrks även i dessa delar.

Inkomstskattefrågan för idrottsrörelsen och andra folkrörelser

Utskottet tar i det följande upp de konkreta förslag som lagts fram i propositionen. Mot denna bakgrund är det inte erforderligt med något uttalande rörande två motionsyrkanden, som väckts under den allmänna motionstiden, nämligen motion Sk637 (m) yrkande 2 av innebörd att det inte bör göras någon försämring i fråga om bl.a. skattereglerna för idrottens utövare och ledare och motion Sk447 (c) yrkande 1 om att skattereglerna skall utformas med hänsyn till ledarnas insatser i föreningslivet. I fråga om sistnämnda motionsyrkande kan tilläggas att den upptagna frågan omfattas av de bedömningar som skall göras i fråga om effekterna av skattereformen.

Tävlingsvinster

Den nuvarande s.k. 600-kronorsregeln innebär att vissa förmåner som enligt allmänna regler är skattepliktiga ändå inte skall tas upp som intäkt om det sammanlagda värdet per år uppgår till högst 600 kr. Vid tillämpningen av bestämmelserna skall hänsyn tas till det sammanlagda värdet av förmåner som utgår från en och samma arbetsgivare. Utredningsförslaget innebär att regeln slopas och att förmåner som inte utgör personalvård eller är särskilt undantagna från skatteplikt beskattas från första kronan. För närvarande gäller enligt rekommendationer som utfärdats av riksskatteverket att tävlingsvinster i samband med idrottslig verksamhet i viss utsträckning är undantagna från skatteplikt. Undantaget avser bl.a. medaljer, plaketter o.d. som har karaktären av minnesföremål. Vidare kan vinster i viss utsträckning undantas från beskattning till följd av 600-kronorsregeln.

Riksidrottsförbundet har varit starkt negativt till förslaget om slopande av 600-kronorsregeln och anför att det kommer att medföra beskattning av så gott som samtliga tävlingsvinster och skyldigheter för arrangören att upprätta kontrolluppgift då värdet överstiger 100 kr.

Regeringen har tagit intryck av kritiken. I propositionen modifieras utredningsförslaget så till vida att det föreslås att även i fortsättningen sådana vinster som har karaktären av minnesföremål skall vara undantagna från beskattning (prop. s. 333). Vidare bör tävlingsvinster som består av t.ex. nyttoföremål undantas från skatteplikt om värdet inte överstiger 0,01 basbelopp (i propositionen anges felaktigt 0,1 basbe-

lopp) avrundat till närmaste 100-tal kr. eller för närvarande 300 kr. I dessa fall utgår givetvis inte heller socialavgifter. Förslaget utgör dessutom en förenkling bl.a. genom att skyldigheten att lämna kontrolluppgift inte föreligger om de angivna förutsättningarna är uppfyllda.

I en rad motioner riktas erinringar mot förslaget om beskattning och/eller uppgiftsskyldighet i fråga om idrottsvinster. I några av förslagen vill motionärerna bibehålla den nuvarande 600-kronorsregeln medan i andra en höjning till 0,03 basbelopp — för närvarande 900 kr. — förordas. I fråga om kontrolluppgift förordas i flera fall gränser på 1 000 eller 2 000 kr.

Med utgångspunkt i principen att skattereformen skall leda till en mer enhetlig och neutral beskattning av arbetsinkomster innefattande förmåner av skilda slag godtar utskottet förslaget att 600-kronorsregeln slopas. Det framstår mot denna bakgrund inte som acceptabelt att regeln skulle bibehållas eller till och med liberaliseras på en av de sektorer där den är tillämplig, idrottssektorn. Utskottet godtar den undantagsregel för tävlingsvinster som föreslås. Utskottet vill därvid framhålla att den nya regeln såväl för tävlingsarrangören som för idrottsmannen kan innebära en förbättring i förhållande till vad som nu gäller. Den nya regeln tar nämligen sikte på värdet av vinsten vid det enskilda tävlingstillfället medan det för närvarande gäller att såväl från inkomstsynpunkt som från kontrollsynpunkt en sammanräkning skall ske av det totala vinstvärdet för hela året från viss arrangör.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet följande motioner, nämligen Sk53 (m) yrkande 5, Sk59 (m) yrkande 13, Sk70 (c) delvis, Sk96 (c) yrkande 10, Sk98 (c) yrkande 4, Sk121 (c) yrkande 1, Sk404 (c) och Sk447 (c) yrkande 3 delvis.

Idrottsutövares schablonavdrag

Idrottsutövare — till sådana hänförs också tränare, instruktörer, domare och andra funktionärer — är enligt rekommendationer av riksskatteverket (för närvarande gäller RSV Dt 1989:12) i regel berättigade till ett särskilt schablonavdrag från sina bruttoinkomster av den idrottliga verksamheten med högst 3 000 kr. (se närmare härom bet. 1988/89:SkU23, dock bör observeras att mindre ändringar vidtagits i de där angivna anvisningarna, vilka ersatts av ovan angivna rekommendationer). Skatteutskottet har senast i angivna betänkande, SkU23, uttalat att det inte finns något att erinra mot en uppräknings av schablonavdraget om erfarenheterna skulle utvisa att de nuvarande beloppsgränserna är otillräckliga.

Kulturutskottet vill starkt understryka vikten av att kostnadsutvecklingen i angivna hänseende följs och om så erfordras föranleder ändringar i rekommendationerna. Detta är inte minst viktigt för att undvika att allt fler idrottsutövare skall tvingas till en detaljredovisning av enskilda kostnadsposter, något som de är berättigade till eftersom huvudregeln — liksom i fråga om andra inkomster — är att avdrag skall medges för samtliga kostnader som varit nödvändiga för verksamhetens utövande. I överensstämmelse med vad skatteutskottet anförde i

nämnda betänkande kan den förändrade synen på tjänsteavdragen i det nya skattesystemet komma att påverka förutsättningarna för den särskilda kostnadsberäkningsschablonen för idrottsutövarna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Sk379 (m) yrkande 4 om en uppräknig av kostnadsschablonen till 5 000 kr. fr.o.m. i år.

Preliminärskatt

Med hänsyn till vad som anförs i motion Sk53 (m) yrkande 4 om preliminärskatt — idrottsområdet åsyftas — vill utskottet framhålla att det utifrån kulturutskottets synpunkt inte är motiverat med särskilda regler för idrottsområdet.

Inkomstutjämningsmöjligheter för elitidrottare

Motionärerna bakom motion Sk379 (m) vill också att riksdagen skall begära förslag om inkomstutjämningsmöjligheter för elitidrottare (yrkande 5).

Då skatteutskottet behandlade motsvarande fråga förra året anförde utskottet följande (bet. 1988/89:SkU23).

Utskottet har vid tidigare prövning av denna fråga erinrat om att gällande regler erbjuder möjligheter till inkomstutjämning genom pensionsförsäkring eller genom förskjutning av beskattningen till senare år, exempelvis genom en årlig fördelning av de ersättningar som utgår. Utskottet, som i andra sammanhang ställt sig avvisande till olika krav om ökade möjligheter till en mer allmän resultatutjämning, anser att inga bärande skäl kunnat anföras för en särbehandling av idrottsstjärnor. Utskottet vill dessutom framhålla att hela marginalskatteproblematiken kan komma i ett nytt läge när det aviserade förslaget till en inkomstskattereform föreligger.

Kulturutskottet — som vill erinra om att ett viktigt inslag i den nu aktuella skattereformen är att marginalskatterna skall sänkas väsentligt — avstyrker motionsyrkandet.

Skattereglerna för ideella föreningar

Med hänvisning till det arbete som pågår inom stiftelse- och förenings-skattekommittén (Fi 1989:03) avstyrker utskottet följande motionsyrkanden om skattereglerna för ideella föreningar, nämligen motion Sk336 (m), Sk379 (m) yrkande 1, Sk391 (s) delvis, Sk435 (m) och Sk436 (m) delvis. Utskottet hänvisar också till den följande framställningen.

Avdragsrätt för stöd till kulturaktiviteter och för gåvor till ideellt arbete

I flera motioner förordas att stöd till kulturaktiviteter i vart fall i viss utsträckning skall vara avdragsgillt eller leda till viss skattereduktion vid inkomstbeskattningen, nämligen i motionerna Sk346 (m), Sk375 (c), Sk388 (m) och Sk437 (m). Anmärkas bör att de båda sistnämnda

motionerna synes vara identiska. Såväl företagssponsring som stöd från enskilda till kulturen tas upp i motionerna. I en motion — Sk387 (s) — yrkas att sponsring inte skall vara avdragsgill.

I två andra motioner tas upp frågor av likartad karaktär som berör kulturutskottets beredningsområde. I motionerna Sk89 (fp) yrkande 9 och Sk312 (fp) begärs förslag till lagstiftning om avdragsrätt för vissa gåvor till ideellt och humanitärt arbete. Avdragsrätten skall gälla för enskilda personer och avse bl.a. gåvor till trossamfund.

Då det gäller sponsring av kulturaktiviteter vill utskottet erinra om att i den mån sponsring kan bedömas som marknadsföring är den avdragsgill för ett företag (se även artiklar i Svensk skattetidning 1990:3). Någon ändring härvidlag bör inte komma till stånd. Motion Sk387 avstyrks därför.

Utskottet avstyrker även övriga motioner. Härvid hänvisar utskottet till vad skatteutskottet anförde förra året, då liknande motionskrav behandlades. I sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:SkU20 anförde nämnda utskott bl.a. att såväl principiella som kontrolltekniska skäl liksom svårigheten att åstadkomma en tillfredsställande gränsdragning mellan organisationer till vilka bidrag skall kunna utges med avdragsrätt och andra mottagare har ansetts tala mot att riksdagen medverkar till en avdragsrätt av den här arten.

Realisationsvinstreglerna för konst och antikviteter

Det föreslås i propositionen att den nuvarande skattefriheten för reavinster vid försäljning av lösöre o.d. som innehafts i mer än fem år slopas. Avtrappningen av skatteplikten tas bort.

Reavinst skall vara en kapitalinkomst. Skatten skall därför liksom på andra kapitalinkomster utgöra 30 % av vinsten.

I fråga om lösöre som används för personligt bruk föreslås att reavinsten skall beskattas i den mån de sammanlagda vinsterna under året överstiger 50 000 kr. I sådana fall får — som ett alternativ till det verkliga ingångsvärdet — 25 % av försäljningspriset räknas som anskaffningskostnad. Övrigt lösöre m.m. beskattas fullt ut.

I fråga om reaförluster föreslås i propositionen att avdrag inte skall medges för förluster på egendom som är avsedd för personligt bruk. För lös egendom som inte är avsedd för sådant bruk medges avdrag med 70 % av reaförlusterna.

Vid benefika förvärv får mottagaren överta överlåtarens anskaffningsvärde.

Beträffande frågan om avgränsningen av vad som skall anses utgöra personligt lösöre hänvisar utskottet till propositionen (s. 474, se även s. 726). De här aktuella reavinstbestämmelserna föreslås bli intagna i 30 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

I motion Sk59 (m) yrkas avslag på propositionen i denna del (yrkande 39). Ett likartat yrkande — dock begränsat till konst och antikviteter som används för personligt bruk — framställs i motion Sk72 (m) yrkande 1. I andra hand yrkar dessa motionärer att det föreslagna fribeloppet skall höjas till 300 000 kr. för angivna egendom

samt att reavinstbestämmelserna inte skall gälla vid försäljning från dödsbo (yrkande 2). En under den allmänna motionstiden väckt motion — Sk390 (m) — syftar liksom motion Sk59 till att de nuvarande reavinstbestämmelserna på området skall bibehållas.

Motionärerna bakom de redovisade motionerna anser att en beskattning av det slag som föreslås i propositionen skulle bereda marknaden för en betydande grå eller svart marknad, där källarförsäljning eller försäljning via radannons tar över och där allt vad valmöjlighet och äkthetsgarantier heter får stryka på foten. Stöld och förfalskningar skulle underlättas. Motionärerna ansåg också att risken är stor för att särskilt värdefull konst legalt eller illegalt förs ut ur Sverige för försäljning i utlandet.

Utskottet ansluter sig till förslaget i propositionen. Utskottet hänvisar till de motiv för förslaget som där anförs (prop. s. 474—475). Motionsyrkandena avstyrks således.

Skattereformens effekter för de ideella folkrörelserna

I proposition 110 lämnar föredragande statsrådet vissa avslutande synpunkter på 1991 års skattereform. Han framhåller bl.a. att det är väsentligt att reformen följs upp och att dess effekter analyseras ingående samt hänvisar till att som angetts i propositionen en brett upplagd ekonomisk utvärdering bör komma till stånd. Vidare anför han följande (s. 641).

Reformen har emellertid också särskilda effekter inom vissa avgränsade sektorer av samhällslivet. Även dessa bör bli föremål för uppföljning. Detta gäller t.ex. de ideella folkrörelserna såsom idrottsrörelsen och handikapprörelsen. Många av de regelförändringar som jag redovisar påverkar deras betingelser — vissa positivt medan andra har negativa effekter i form av ökade kostnader. Enligt min mening bör därför skattereformens effekter för folkrörelserna följas upp med särskild uppmärksamhet. Skulle det vid en sådan genomgång visa sig att icke avsedda effekter uppkommer bör självfallet motverkande åtgärder vidtas. Dessa bör redovisas senast i budgetpropositionen. Samtidigt vill jag framhålla att man måste se till helhetsbilden när man bedömer utfallet.

Kulturutskottet vill understryka vikten av att den av regeringen förutskickade uppföljningen av skattereformens effekter för de ideella folkrörelserna sätts igång utan dröjsmål. Som framgår av vad som anförs i propositionen är regeringens avsikt inte att begränsa uppföljningen till endast vissa särskilt angivna folkrörelser. Med anledning av vad som anförs i två motioner — Sk91 (s.fp) och Sk421 (c) — vill utskottet dock särskilt framhålla att bl.a. de fria trossamfunden måste uppmärksammas, då effekterna bedöms. Utskottet vill samtidigt erinra om att riksdagen tidigare i år på hemställan av kulturutskottet — av andra skäl än skattereformen — uttalat att bidraget till trossamfund bör höjas (bet. 1989/90:KrU13). Utskottet utgår från att vad kulturutskottet anfört med anledning av motionerna kommer att beaktas vid uppföljningen. Motionerna kan därför avslås.

Enligt motion Sk101 (vpk) bör regeringen redan under hösten lägga fram förslag till hur de ideella organisationerna skall kompenseras för effekterna av skatteomläggningen. Motion Sk417 (c) synes ha ett likartat syfte i vad avser idrottsrörelsen, särskilt idrotten i Gästrikland.

Med hänvisning till vad som anförs i propositionen och till vad som redovisats ovan avstyrks motionerna.

I två motioner av företrädare för centerpartiet, Sk98 yrkande 6 och Sk121 yrkande 6, förordas — vid avslag på vissa andra krav i motionerna, vilka i huvudsak behandlats i det föregående — att en utredning skall tillsättas för att lösa finansieringen av folkrörelsearbetet.

Motionskraven ger utskottet anledning att anföra följande. Efter förslag av regeringen beslöt riksdagen våren 1988 om lagändringar som hade till syfte att ge folkrörelserna ökade möjligheter till inkomster av lotterier och spel (prop. 1987/88:141, bet. KrU22, rskr. 391). Förra hösten behandlade utskottet motioner om ytterligare förbättringar i fråga om folkrörelsernas självfinansiering och hösten 1990 kommer utskottet att behandla likartade motioner. Då det gäller samhällsstödet till de ideella folkrörelserna hänvisar utskottet i första hand till sina betänkanden 1989/90:KrU3 om folkrörelser, 1989/90:KrU14 om ungdomsfrågor och 1989/90:KrU15 om anslag till idrotten. Ytterligare finns skäl att erinra om det arbete som pågår inom stiftelse- och föreningsskattekommittén (Fi 1988:03).

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att riksdagen inte nu bör ta initiativ till en utredning av det slag motionärerna förordar. Motionerna avstyrks därför.

Frågor om ungdomar och folkrörelserna tas upp i två motioner, Sk92 (s,fp) och Sk99 (s,fp). Förslagen syftar till ett ökat stöd till föreningar med ungdomsidrott på programmet och till att resurser skall skapas för att säkerställa rekrytering och utbildning av ledare för barn- och ungdomsverksamhet inom folkrörelserna.

Det synsätt som präglar motionerna står helt i överensstämmelse med vad utskottet i olika sammanhang gett uttryck åt. Det är därför viktigt att vid den utvärdering som skall göras av regeringen särskild uppmärksamhet ägnas åt frågor om effekterna av skattereformen för barn- och ungdomsverksamhet. I sammanhanget vill utskottet framhålla att det måste ankomma på de olika organisationerna att inom ramen för sina resurser bedöma vilken inriktning deras verksamhet skall ha. Det är också självklart att ju bättre resurser en organisation har, desto större möjligheter finns att på olika sätt ge stöd åt barn- och ungdomsverksamheten. Utskottet utgår från att vad utskottet anfört med anledning av motionerna kommer att beaktas vid uppföljningen av skattereformen. Motionerna kan därför avslås.

Utskottet behandlar slutligen motion Sk53 (m) såvitt däri yrkas att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om idrottsrörelsen som fri, obunden organisation (yrkande 1).

Utskottet kan även då det gäller detta motionsyrkande helt ansluta sig till synsättet i motionen. Detta synsätt har präglat och präglar

utskottets årliga bedömning av stödet till idrotten och av andra idrottsfrågor. De medel som anvisas över statsbudgeten till Riksidrottsförbundet får användas mycket fritt av idrottsrörelsen. Utskottet vill i detta sammanhang också erinra om att riksdagen för kort tid sedan efter förslag av regeringen och med tillstyrkande av utskottet beslutat att Riksidrottsförbundet skall få en ökad frihet att använda anvisade medel till ungdomsverksamhet (bet. 1989/90:KrU15).

Utskottet anser att det mot bakgrund av det anförda inte är erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandet.

Stockholm den 15 maj 1990

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s), Eivor Husing (s) och Göran Åstrand (m).

Avvikande meningar

1. Turism. Idrottsrörelsen och andra folkrörelser

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "I anslutning" och på s. 4 slutar med "turismens utvecklingsmöjligheter" bort ha följande lydelse:

Beslutet att vid det senaste årsskiftet ta bort reduceringsreglerna i fråga om hotell- och restaurangverksamhet — ett beslut som företrädare för moderata samlingspartiet motsatte sig — har fått olyckliga konsekvenser. Redan nu har omsättningen sjunkit med ca 8 % jämfört med år 1989. Att öka skatteuttaget inom hotell- och restaurangverksamhet ökar kostnaderna för utländska turister i Sverige. Prisstrukturen i vårt land är sådan att många utländska turister redan tidigare uppfattat Sverige som dyrt att besöka. De genomförda skattehöjningarna kommer avsevärt att öka kostnaderna för både utländska och svenska turister i Sverige. Resultatet kan förväntas bli att färre utländska turister besöker vårt land och att fler svenskar väljer att förlägga sin semester utanför Sverige.

Utskottet vill påpeka att den s.k. turistmomsen, som finns i flertalet EG-länder, ligger på en avsevärt lägre nivå än den svenska.

Mot bakgrund av det anförda förordar utskottet att den fram till årsskiftet gällande reducerade mervärdeskatten — 60 % av den fulla momsen — skall återinföras fr.o.m. den 1 juli i år.

Även förslaget från regeringen om mervärdeskatt på inrikes persontransporter bör avvisas av skatteutskottet. Också denna beskattning drabbar turismen likaväl som bl.a. den vanliga kollektivtrafiken.

Utskottet vill slutligen framhålla att ett beslut av riksdagen i enlighet med vad utskottet förordat skulle vara ägnat att i hög grad förbättra Sveriges konkurrenskraft som turistland. Beslutet skulle också få betydelse för idrottsrörelsen och andra folkrörelser.

2. Turism. Idrottsrörelsen och andra folkrörelser

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Då det" och på s. 4 slutar med "turismens utvecklingsmöjligheter" bort ha följande lydelse:

Utskottet biträder de förslag som lagts fram bl.a. i ett flertal motioner av företrädare för centerpartiet om ett återinförande av reducerad mervärdeskatt på serverings- och hotelltjänster. Ett beslut härom är av betydelse för såväl idrotts- och andra folkrörelser som för turismen, inte minst utlandsturismen. I enlighet med centerkrav bör även inrikes persontransporter undantas från mervärdeskatteplikt, något som skulle vara ägnat att avlasta framför allt idrottsrörelsen men också turismen stora kostnader. Reduceringsreglerna på fastighetsområdet bör bibehållas till gagn för föreningslivet, som har stora kostnader för nyinvesteringar i lokaler.

Ett genomförande (= utskottet två stycken) av mervärdeskatteomläggningen.

I enlighet med vad som förordades i motionerna Sk667 yrkande 2 och Sk696 yrkande 3, vilka väcktes under den allmänna motionstiden i år, är det också angeläget att andra mervärdeskattevidgningar, som har betydelse för turismen, avslås och att även för turismen positiva förslag genomförs i detta sammanhang. Det får ankomma på skatteutskottet att göra en bedömning i detta hänseende.

3. Kultur och nöjen

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att del den av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Enligt förslaget" och på s. 5 slutar med "från mervärdeskatteplikt" bort ha följande lydelse:

I propositionen har regeringen tagit hänsyn till den kritik som framförts mot tankarna på en skattebeläggning av kultur och nöjen. Det är, som framhålls i motion Sk108 av företrädare för moderata samlingspartiet, uppenbart att regeringen av fruktan för en opinion bland kulturskapare gjort avsteg från utgångspunkten att mervärdeskattebasen i princip skall omfatta alla varor och tjänster.

I det föregående har utskottet föreslagit vissa förbättringar av regeringsförslaget, nämligen genom att förordas att konserter och cirkusföreställningar undantas från skatteplikten. Detta är emellertid inte till-

räckligt. Nya gränsdragningsproblem uppstår och för gemene man obegripliga skillnader i behandlingen av bl.a. olika kulturaktiviteter uppstår. Detsamma gäller inte minst sportområdet, där det är obegripligt att sporter, där lokaler tillhandahålls av enskilda näringsidkare utan något samhällsstöd — exempelvis bowling — dessutom skall drabbas av mervärdeskatt. Enligt utskottets mening måste hela området kultur och nöjen, däri inräknat sport- och idrottsevenemang, undantas från mervärdeskatteplikt. Kulturutskottet förordar att skatteutskottet beslutar härom.

4. Kultur och nöjen

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Enligt förslaget" och på s. 5 slutar med "från mervärdeskatteplikt" bort ha följande lydelse:

I det föregående har utskottet bl.a. med anledning av en motion av företrädare för centerpartiet föreslagit att konserter och cirkusföreställningar befrias från mervärdeskatteplikt. Detta är dock inte tillräckligt för att tillgodose de önskemål som finns på det här aktuella området. Såväl med hänsyn till föreliggande avgränsningsproblem som, framför allt, med hänsyn till att det inte bör göras någon skiktning i skattemässigt hänseende på grundval av vad som kan uppfattas som fin och mindre fin kultur, måste hela sektorn undantas från mervärdeskatteplikt. Det gäller både danstillställningar och andra evenemang som — med utgångspunkt i propositionens indelning — räknas som kultur och nöjen.

Utskottets ställningstagande innebär även att sport- och idrottsevenemang i dess helhet bör undantas då det sker en breddning av mervärdeskatteunderlaget.

5. Radio- och televisionsverksamhet

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "genom ställningstagandet" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Sk108 av företrädare för moderata samlingspartiet finns i proposition 111 ett antal märkliga gränsdragningar även inom massmedieområdet. Bl.a. undantas Sveriges Radios verksamhet med hänvisning till företagets public service-roll samtidigt som det konstateras att mervärdeskatt skall utgå för televerkets programinsamling och programdistribution. Detta innebär att en höjning av mottagaravgiften måste ske i motsvarande mån.

Utskottet kan inte godta denna bedömning och förordar därför att även televerkets programinsamling och programdistribution för Sveriges Radio undantas från mervärdeskatteplikt.

I enlighet med vad som också anförs i den nämnda motionen drabbas även närradioföreningarna av regeringens förslag, nämligen genom att de inte får möjlighet att dra av ingående mervärdeskatt, eftersom föreningarna inte anses bedriva yrkesmässig verksamhet, me-

dan deras kostnader för mervärdeskatt ökar. Det anförda understryker önskvärdheten av att föreslagna mervärdeskattebreddningar och mervärdeskattehöjningar avvisas.

6. Import av kulturföremål

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet gör" och på s. 7 slutar med "tidigare ställningstagandet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett genomförande av förslaget att befria vissa föremål som är betydelsefulla för vårt kulturarv från mervärdeskatt vid import skulle vara av värde från kulturpolitisk synpunkt. Utskottet tillstyrker därför motionsförslaget.

7. Konstnärlig verksamhet

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Mot bakgrund" och på s. 10 slutar med "dessa delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att propositionsförslagen inte innehåller några av de förbättringar av konstnärernas villkor vilka föreslogs i den under allmänna motionstiden väckta motion Sk362 (m). Det gäller bl.a. rätten att göra avdrag för underskott i en förvärvskälla mot överskott i en annan. Vidare har i motionen anförts att en bildkonstnär, författare eller annan fri kulturskapare kan möta svårigheter särskilt under de första verksamhetsåren, varför generösa avdragsregler för utvecklingsverksamhet är väl motiverade. I motionen har också framhållits vikten av att en generös bedömning görs av kulturskaparnas avdrag för studieresor och kostnader i övrigt. Motionärerna anser vidare att försäljning av konst hos ett galleri inte skall omfattas av skatteplikten i vad gäller mervärdeskatt. Kulturutskottet delar de åsikter om generösare behandling av konstnärligt verkamma som förs fram i motionen och anser att skatteutskottet bör bifalla motionen i här berörda delar. Kulturutskottet anser också att skatteutskottet i enlighet med vad som anförts i motion Sk395 (c) bör uttala att stipendier även fortsättningsvis bör undantas från beskattning. Motionärernas önskemål om att upphovsmannakonto skall bibehållas i nuvarande omfattning bör också tillgodoses.

8. Den skattemässiga behandlingen av stipendier

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Kulturutskottet föreslår" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

I motion Sk395 (c) anförts att de i dag skattefria stipendierna inte är "företsägbara" och därför inte kan planeras in i en konstnärs ekonomi. Som motionärerna framhåller har stipendier stor betydelse för konstnärerna. Kulturutskottet instämmer med vad motionärerna anför om att en beskattning av stipendier i hög grad skulle försämra konst-

närernas arbetssituation. Kulturutskottet anser därför att skatteutskottet bör föreslå riksdagen att med bifall till motion Sk395 i denna del som sin mening ge regeringen till känna att stipendier även fortsättningsvis bör vara undantagna från beskattning.

1989/90:KrU8y

9. Inkomstskattefråga för idrottsrörelsen och andra folkrörelser

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet tar" och slutar med "av skattereformen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion Sk637 av företrädare för moderata samlingspartiet av innebörd att det inte bör göras någon försämring i fråga om bl.a. skattereglerna för idrottens utövare och ledare (yrkande 2). Skatteutskottet bör vid sin behandling av det nu aktuella skatteärendet ta hänsyn härtill. Utskottets ställningstagande innebär att motion Sk447 (c) yrkande 1 tillgodoses.

10. Tävlingsvinster

Ingrid Sundberg (m), Jan Hyttring (c), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c) och Göran Åstrand (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Med utgångspunkt" och slutar med "3 delvis" bort ha följande lydelse:

Ett genomförande av regeringens förslag om beskattning av tävlingsvinster och om kontrolluppgifter i fråga om dessa skulle bli mycket betungande för föreningarna och innebära att idrottsmännen skulle belastas med skatt i en sådan utsträckning att många säkert skulle avstå från vinsterna.

Utskottet förordar en reglering av beskattningen av tävlingsvinster som innebär att tävlingsvinster från varje arrangör blir beskattningsbara i den mån vinsterna under ett år överstiger 0,03 basbelopp. En avrundning till närmast högre hundratal kronor bör göras. Detta innebär att med nu gällande basbelopp — 29 700 kr. — vinster om ett sammanlagt värde av 900 kr. blir skattefria. Genom ställningstagandet begränsas skyldigheten för föreningarna att sända kontrolluppgifter. Ett bifall till vad utskottet förordar innebär att syftet med motioner som väckts av företrädare för moderata samlingspartiet och centerpartiet tillgodoses.

11. Idrottsutövares schablonavdrag

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Kulturutskottet vill" och på s. 12 slutar med "fr.o.m. i år" bort ha följande lydelse:

I reservation 4 till skatteutskottets betänkande 1988/89:SkU23 har utförligt redovisats behovet av en uppräknings av schablonavdraget för idrottsutövare. Den nuvarande beloppsgränsen, 3 000 kr., har gällt

sedan 1981 års taxering. Det är uppenbart att den är alltför låg. Utskottet förordar i enlighet med vad som föreslås i motion Sk379 (m) yrkande 4 att schablonavdraget höjs till 5 000 kr. fr.o.m. i år.

12. Inkomstutjämningsmöjligheter för elitidrottare

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Då skatteutskottet" och slutar med "avstyrker motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Vissa idrottsutövare kan under några få verksamhetsår erhålla mycket höga inkomster. Dessa inkomster drabbas, om inga särskilda dispositioner vidtas, påtagligt av marginalskatteeffekter. De regler om inkomstutjämning genom exempelvis olika former av pensionsarrangemang som för närvarande finns är ofta klart otillräckliga. Följden blir många gånger att idrottsutövare av ekonomiska skäl tvingas att bosätta sig i något annat land. Detta allvarliga problem skulle till en väsentlig del kunna lösas om en möjlighet skapades att fördela inkomsten över en längre tidsperiod, t.ex. genom ett samlingskonto som kunde disponeras och beskattas på ungefär samma sätt som de s.k. skogskontona eller genom att ett försäkringssystem införs som kan tillgodose det aktuella behovet av resultatutjämning. De förslag om viss sänkning av marginalskatterna som läggs fram i proposition 110 löser inte de här aktuella problemen.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att skatteutskottet skall föreslå riksdagen att med bifall till motion Sk379 (m) i här aktuell del begära förslag om inkomstutjämningsmöjligheter för elitidrottare (yrkande 5).

13. Skattereglerna för ideella föreningar

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "följande framställningen" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det angeläget att de ideella föreningarna får ett väsentligt höjt grundavdrag vid inkomsttaxeringen. Med anledning av de motioner i ämnet som behandlas i detta ärende, flertalet av företrädare för moderata samlingspartiet, bör stiftelse- och förenings-skattekommittén därför få i uppdrag att lägga fram förslag därom.

14. Avdragsrätt för gåvor till ideellt arbete

Jan-Erik Wikström och Margareta Fogelberg (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet avstyrker" och slutar med "här arten" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en avdragsrätt för gåvor till ideella och humanitära ändamål bör komma till stånd i enlighet med förslaget i motionerna Sk89 (fp) och Sk312 (fp). Avdragsrätt skall gälla enskilda personer och avse bl.a. gåvor till trossamfund. Utskottet ansluter sig därmed till vad

som tidigare anförts i reservation 33 till skatteutskottets betänkande 1988/89:SkU20. Skatteutskottet bör enligt kulturutskottets mening föreslå riksdagen att hos regeringen begära förslag till lagstiftning om en sådan avdragsrätt som föreslås i motionerna.

15. Realisationsvinstreglerna för konst och antikviteter

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de skäl som åberopats för motionsförslagen och som redovisats i det föregående med tyngd talar för att de nuvarande reavinstreglerna för konst och antikviteter skall bibehållas. Skatteutskottet bör med anledning av de här aktuella motionskraven lägga fram förslag härom.

16. Begäran om förslag till viss kompensation till de ideella organisationerna

Jan Hyttring (c), Stina Gustavsson (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Enligt motion" och slutar med "avstyrks motionerna" bort ha följande lydelse:

Det är i enlighet med vad som föreslås i motion Sk101 (vpk) angeläget att regeringen redan under hösten lägger fram förslag till hur de ideella organisationerna skall kompenseras för effekterna av skatteomläggningen. Utskottet tillstyrker därför motionen i denna del. Genom detta ställningstagande tillgodoses syftet med motion Sk417 (c).

17. Utredning om folkrörelsernas självfinansiering

Ingrid Sundberg (m), Jan Hyttring (c), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c) och Göran Åstrand (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Motionskraven ger" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

De förslag som lagts fram i proposition 111 innebär att folkrörelserna drabbas av betydande merkostnader på mervärdeskatteområdet. Folkrörelserna bör få kompensation härför över statsbudgeten. Denna fråga har behandlats i det föregående. Det är emellertid också viktigt att folkrörelserna får ökade möjligheter att själva finansiera sin verksamhet. Krav har framställts härom upprepade gånger men hitintills vunnit föga gehör. Utskottet föreslår att skatteutskottet med anledning av de tidigare nämnda motionerna, Sk98 yrkande 6 och Sk121 yrkande 6, begär att en utredning tillsätts för att lösa frågan om finansieringen av folkrörelsearbetet.

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Göran Åstrand (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "av motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Företrädare för moderata samlingspartiet har i avvikande meningar i det föregående tagit avstånd från förslag som innebär försämrade villkor för idrottsrörelsen. Det är viktigt att idrottsrörelsen får fortsätta att verka som en fri, obunden organisation, vilket förutsätter att dess villkor inte försämrats. Skatteutskottet bör med anledning av motion Sk53 (m) yrkande 1 föreslå att riksdagen som sin mening ger regeringen detta till känna.

Särskilda yttranden

1. Mervärdeskatten

Alexander Chrisopoulos (vpk) anför:

Jag vill framhålla att vänsterpartiet kommunisterna tar avstånd från att mervärdeskatten i detta sammanhang höjs och att underlaget för den breddas.

2. Den skattemässiga behandlingen av stipendier

Jan-Erik Wikström och Margareta Fogelberg (båda fp) anför:

Stipendier ersätter inte annan arbetsinkomst och innebär inte heller att konstnären avstår från annan beskattningsbar inkomst. Stipendierna har en stor betydelse för konstnärernas ekonomi och därmed också för deras möjlighet att vara konstnärligt aktiva. Mot bakgrund av det anförda och av att det kulturella området prioriteras av regeringen förutsätter vi att regeringen i sitt kommande förslag beträffande sådana frågor som utreds av stiftelse- och föreningsskattekommittén undantar stipendier från beskattning även i fortsättningen.

3. Extra avdragsrätt för viss icke yrkesmässig verksamhet

Kaj Nilsson (mp) anför:

Jag vill erinra om att miljöpartiet de gröna i motion Sk74 yrkande 13 föreslår ett extra avdrag på 10 000 kr. för icke yrkesmässig verksamhet, exempelvis konstnärlig verksamhet, uppdrag som studie- och cirkelledare etc.

